

Perelje vissza háborúban elvesztett képeit!

2007. május 3.

DZSIINGISZ MOST!

Németországban jogi útmutató jelent meg arról, miként lehet visszaperelni a nácik által a második világháború éveiben zsidó tulajdonosaiktól elvett, vagy áron alul megszerzett, és a háború után különböző állami múzeumokba és magánszemélyekhez került műalkotásokat.

Az 528 oldalas könyv útmutatással szolgál a holokauszt túlélőinek, de főleg leszármazottainak ahhoz, hogy miként kutathatják fel és szerezhetik vissza a hajdanán [családjaik tulajdonában lévő műveket](#). A könyv 109 esetet mutat be, Franciaországtól az Egyesült Államokig és Ausztráliáig. Gunnar Schnabel, az egyik társszerző szerint *"remekművek ezreiről és kisebb értékű festmények tízezreiről van szó, amelyeknek vissza kell jutniuk az eredeti tulajdonosok családjaihoz"*.

"A Franciaországból elvitt 30 ezer mű közül 16 ezret soha többé nem láttak. A múzeumok tudatosan titkolóznak, egyes műveket a pincékben tartanak" - hangoztatja a visszaszolgáltatási ügyekkel foglalkozó ügyvéd. A könyv címlapján Carl Spitzweg biedermeier festő Fiat Justicia című festménye látható, egyrészt címe okán (Legyen igazság!), másrészt azért, hogy nyomást gyakoroljon a német kormányra, amely a háború vége óta nyilvános gyűjteményeiben őrzi a képet, Leo Bendel - a buchenwaldi haláltáborban elhunyt zsidó kereskedő - egykori gyűjteményének egyik darabját. A szövetségi pénzügyminiszter februárban ígéretet tett a kép visszaszolgáltatására Bendel örököseinek.

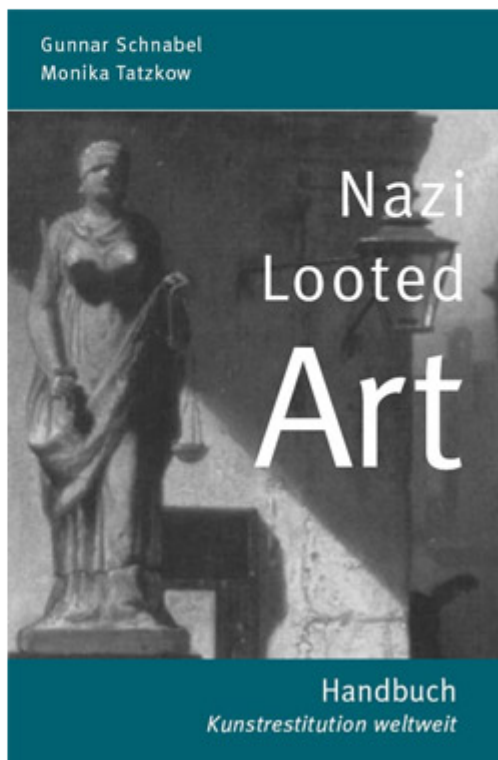
A szerzőknek az is céljuk, hogy rávegyék a múzeumokat a birtokukban lévő művek eredetének kivizsgálására és arra, hogy elismerjék, melyeknek jutottak úgy a birtokába, hogy azokat zsidó tulajdonosaiktól orozták el korábban a nácik. A szerényebb anyagi eszközökkel rendelkező múzeumok azonban nem képesek olyan vizsgálatokra, mint amelyet a bécsi Leopold múzeum indított tekintélyes Schiele-gyűjteménye eredetének kivizsgálására. Schnabel szerint amúgy sem lesz elég pénz a nácik által elorzott valamennyi kép visszavásárlására, és a múzeumok még szerény kártérítésre sem készek.

Monika Tatzkow történésznő, a könyv társszerzője úgy véli, hogy múzeumok szándékosan húzzák az időt: *"Egy-egy családon belül az idővel halványul az elvesztett képek emléke. A gyerekek emlékeznek rá, de amikor ők is meghalnak, a visszaszolgáltatás még nehezebbé válik."*

A témával kapcsolatos vitát spekulációs gyanúk is terhelik, az olyan művek értéke, amelyek több évtizedre eltűntek, jelentősen megnőtt. Ludwig Kirchner berlini utcaképet ábrázoló festményéről sokat írtak, amikor a korábban a berlini Brücke-múzeumban kiállított képet az örökösök, miután visszaszerezték, árverésre bocsátották. Végül Ron Lauder illatszergyáros vásárolta meg 28 millió euróért (6,9 milliárd forint).

Tatzkow szerint a művek az értékük mellett érzelmileg is fontosak az örökösök számára. *"Egy visszaszerzett kép a család számára múltjának egy részét idézi fel, van úgy, hogy semmi más nem marad ezekből a családokból az utókorra."* A szerzők szerint a könyv önbizalmat adott egyes örökösöknek. Az ügyvédek viszont kevésbé jól fogadták. *"Egyes kollégáim szerint én ingyen szolgállok olyan tanácsokkal, amelyeket ők az ügyvédi irodában drága pénzért adnak ügyfeleiknek"* - mondta az AFP-nek Gunnar Schnabel.

(Múlt-kor/MTI)

A könyv szerzőiről